

Forfatter: [Peter Kofod Ancher]

Titel: Erindringer imod den nylig udgivne Betænkning, hvorvidt en Efterkommere i Regieringen er forbunden at betale sin Formands Gield.

Citation: [Peter Kofod Ancher]: "Erindringer imod den nylig udgivne Betænkning, hvorvidt en Efterkommere i Regieringen er forbunden at betale sin Formands Gield.", i [Peter Kofod Ancher]: *Luxdorpha samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Række 1 bind 9*, J.R. Thiele, 1771, s. 1. Onlineudgave fra Trykkefrihedens Skrifter: https://tekster.kb.dk/text/tfs-texts-1_009-shoot-workid1_009_007.pdf (tilgået 17. maj 2021)

Anvendt udgave: Luxdorpha samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Række 1 bind 9

Ophavsret Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse.

[Læs Public Domain-erklæringen.](#)

↩

Erindringer imod den nylig udgivne Betænkning, hvorvidt en Efterkommere i Regieringen er forbunden at betale sin

✕ Formands Gield.

✕ Kiøbenhavn, 1771.

✕ Trykt og findes tilkiøbes hos I. Rudolph Thiele, boende i Peder Hvitfeldtsstræde.

2

✕ ' 1

3

✕ Der spørges:

✕ Om en Regent er forbunden at betale sin Formands Gield?

✕ Forfatteren af anførte Betænkning meener, at han ikke er forbunden dertil, uden i en eeneste Tilfælde, nemlig, naar Giel.

✕ den er maadelig, og giort for at redde Landet fra dets totale Øde- læggelse.

✕ For at nøie bestemme dette Spørsmaal, maa jeg først erindre, at her spørges ikke om en Regents private Gield, heller ikke om

4

✕ 4

✕ den Gield, der gøres egenmyndig af en Regent, hvis Regieringsmagt er indskrænket, af en Konge, for Ex. der ikke kan paaføre Staten nogen saadan Forbindtlighed uden Parlamentets, Senatets, eller Stændernes Samtykke. Den Gield her sigtes til, bør desuden være lovlig, og have de behørigte Egenskaber, som Ret og Billighed udkræver i Henseende til Contracten i Almindelighed. Endelig spørges her ikke, hvad der i Henseende til publik Gield er enten billigt, eller nyttigt. Men det rette Spørsmaal bliver dette: Om en Regent, (det er at sige, den eller de, der have den hele Regieringsmagt i Hænde), ved den Gield han gjør paa Statens Vegne, fuldkommen kan forbinde sine Efterkommere?

✕ Dette kan jeg ikke andet, end besvare med Ja. Thi da Staten (Civitas) er en moralisk Person, der kan have Rettigheder og Pligter ligesom andre Personer, og en Regent den, der i alle publike Handlinger forestiller Staten, altsaa bliver den Gield, som en Regent gjør paa Statens Vegne, ikke hans egen personlige, men Statens Gield.

5

✕ 5 Alt hvad en saadan fuldmyndig Regent gjør, som Regent, er jo i sig selv det samme, som om alt Folket havde giort det selv; thi han eene forestiller dem alle, hans Villie er deres

✕ Villie, hans Gierninger er deres. Paa den Maade og under de Vilkaar ere alle borgerlige Sælskaber indgaaet.

✕ Er det nu saa, som det virkelig er, at en Regent i Regierings Sager kan forbinde Staten, da flyder u-unægtelig deraf, at Gields, ligesom alle andre Forpligtelser, som Regenten paalægger den, ere uforanderlige

ved hans

☒ Død. At en Regent træder i den andens

☒ Sted, er kuns en ny Scene, hvorudi Personerne allene forandres. Regentens Person er dødelig, og hans personlige Magt strækker sig ikke videre, end til Bredden af hans Grav, men Staten, med sine Rettigheder og Pligter, uuddelig. Det Scepter en Konge fører saa længe han lever, bliver tilbage efter hans Død, uden anden Forandring, end at den kommer i andre Hænder. Hvad Sikkerhed ellers i Stats Handlinger, om de Forpligtelser, de medføre, skulle uddøe tillige

☒ med Regenten? Paa den Maade at befrie

6

☒ 6

☒ Staten fra Forpligtelser, det er at gjøre en Stat umyndig og ubeqvem til at handle med andre Stater, ligesaa ubeføiet til Rettigheder hos andre, som til Forpligtelser imod andre; thi Rettigheder og Pligter hænge sammen, som Lænker i en Kiæde.

☒ Det er kuns i en eeneste særdeles Tilfælde, at benævnte Forfattere af Betænkningen vil have Efterkommeren i Regieringen forbunden til at betale sin Formands Giæld, nemlig, naar den er maadelig, der er at sige, naar den uden Landets Besvær, og uden at paalægge ny Skatter, allene ved en god Huusholdning kan betales; ja ikke i saa Fald engang, med mindre den tillige er gjort for at redde Landet fra sin totale Undergang, 12te S. Thi, siger han, en Regent har ingen fuldkommen Eiendom over sit Rige, følgelig kan han ikke engang, som Rigets Arving, forpligtes til Betaling paa Grund af den Rettens Regel: Hvo som vil arve, skal betale Gielden. Den Regierings Magt Regenten har,

7

☒ 7

☒ siger han fremdeles, sigter kuns til at

☒ befordre Undersaatternes Lyksalighed og det almindelige Beste; alt hvad han da gjør herimod, er i sig selv dødt og magtesløst, som noget, der er gjort af Regenten, uden at have Rettighed dertil, 13. 14. 15 S.

☒ Jeg tilstaaer gierne, at Regenter ikke Have nogen egentlig Eiedoms Ret over deres Folk og Lande, samt at den ellers billige og ældgamle Rettens Regel: At hvo der vil arve, skal svare til dens Giæld, som han arver, ikke kan anvendes paa den. Ikke heller har jeg mærket af grundig Lærde, eftersom Forfatteren foregiver, bygge Efterkommerens Pligt til at betale den Giæld Formanden har gjort, som Regent, paa denne Grundvold. Men omendskiønt de ikke ere Eiere, saa ere de dog Herrer, hvis Herredom strækker sig ikke allene til Undersaatternes Personer, men ogsaa i mange Tilfælde, for det almindelige Bestes skyld, til deres Gods. Er det nu saa, som jeg meener at have beviist, at en Regent kan bebyrde Landet med Giæld, paa hvad Grund kan da Efterkommerne befrie Staten for en

8

☒ 8

☒ Giæld, som ikke er Hans egen Private, men Statens? Man maa ansee en Regent, hvorledes man vil, ikke som Eiere eller Arving, men, om saa synes, som blot Forvalter over Land og Rige; kan han da, som Forvalter, entledige den Person, han har paataget sig Forvaltning for, fra en Giæld, hans Formand har gjort paa Principalens Vegne? Er det en alt for stor og umaadelig Magt, for en Regent at kunde bebyrde Staten med ufornøden Giæld, hvorledes vil man da ansee den Magt og Myndighed, at Efterkommerne kan ophæve og tilintetgjøre en Giæld, der virkelig hænger paa Staten? Skulle ikke det sidste være nok saa despotisk, som det første.

☒ Jeg er ogsaa eenig med min Contrapart derudi, at Statens almindelige Beste, er den rette Regel, som en Regent i Regierings Sager har at gaae efter, at det er skadeligt for et Land, at det uden Fornødenhed belæstes med Giæld, i sær Udenlandsk, og at en Regent følgelig gjør meget ilde derudi, om han paafører Landet nogen ufornøden Giæld. Men naar han deraf vil slutte, at hvad en Regent handler herimod, det skal altsammen

9

☒ 9

☒ være ugyldigt, dødt og magtesløst, da er den Slutning aldeles urigtig. En Regent er uden Modsigelse

forbunden at føre sit Regimente i Overeensstemmelse med det almindelige Beste; men hvorledes er han forbunden, og imod hvem? Med en indvortes og ufuldkommen Forpligtelse, imod Gud og hans Samvittighed allene. Da nu denne Forpligtelse er af den Natur, at den overlader Pligterne til Personens eget Omdømme og fri Villie, altsaa kan hverken Efterkommeren eller andre rygge, hvad Formanden har gjort, ikke engang, naar han har handlet ilde, og overtrædet den Lov, han burde have taget i Agt, da han, som Regent, har fuldkommen Ret til at regiere efter eget Tykke.

☒ Jeg sætter, uden at tilstaae, at Efterkommeren, som min Contrapart meener, er berettiget at gjøre Formandens Statshandlinger til intet, hvorledes skal da dette skee? Har han Magt og Myndighed til at selv være Dommere over sin Formands Gierninger, kan han gjøre gjort til ugiort, lade staae eller falde, eftersom han selv finder for got? Eller burde ikke først vides, om det og virke-

10

☒ 10 lig er saaledes, som foregives, at Gielden er skadelig, og at Pengene, som Gielden er gjort for, er ilde bleven anvendt? Ja dette synes saa meget meere billigt, som man veed, hvor tvivlsomt det ofte er, hvad der virkelig er nyttigt for Staten, eller ei, og hvor ilde den hellige Lov, at handle efter det almindelige Beste, ofte bliver misbrugt. Skal nu saa være, hvem faaer man da til Dommere? Man erindre sig herved, at det ikke allene strider imod det almindelige Begreb om den høieste Regieringsmagt, men hvor farligt det ogsaa er at lade Regenters Gierninger staae under andres Dom. Det er at opvikle borgerlige Stater, og at standse, om ikke aldeles at ophæve alle publike Handlinger.

☒ Min Contrapart har endnu flere Skingrunde, at understytte sin Sag med. En Regent, siger han 34 S. ste Sætn. har ikke Magt at forbinde Efterkommerne, siden han derved stiller dem ved den samme Ret han har havt, nemlig selv at Udsøge det beste. Jeg begriber ikke, hvorledes en Regent enten ved at gjøre Gield, eller ved ellers at øve den

11

☒ 11

☒ Hannem tilkommende Regieringsmagt, kan siges at skille sine Efterkommere ved den Ret, at udsøge det beste. Hvad heller Land og Rige efterlades gieldbunden, eller fri for Gield, saa maa dog, al den Tid en Stat er til, kunde gives Anledning til at udsøge det beste. Overalt er det ikke for Efterkommernes, men for Statens og dens almindelige Bestes skyld, at en Regent skal gjøre meer eller mindre. Selv at gjøre lidt eller intet, for at lade Efterkommerne gjøre desmeere, er et Principium ignaviæ, som Staten ikke er tient med.

☒ Aldrig kan det blive en Pligt for Efterkommeren i Regieringen, at fuldbyrde de Love, som hans Formand, ved Misbrug af sin Magt, har givet, heder det videre, S. 16. Egent-

☒ lig at tale, kan en Regent forbinde Staten, ikke Efterkommerne, og det er ikke Formandens, men Statens Love, som Efterkommeren skal fuldbyrde. Men lad dem hede Formandens Love, staaer det da i Almindelighed fast, at Efterkommeren fritages for de Pligter, som Formanden har paalagt ham, eller Sta

12

☒ 12

☒ ten, ved Misbrug af sin Magt? Hvem der vil tale nøiagtig og ret, han maa endelig gjøre Forskiel paa adskillig slags Misbrug, og ikke Henføre altsammen til een og samme Klasse. Har han tiltaget sig en Magt, som efter Rigets Grundlove ikke tilkommer ham, har Han for Ex. afhændet noget af sine Riger og Lande, eller har han paa egen Haand besværet Landet med ufornøden Gield, uanseet at Lovene have forbundet ham til ingen Gield at gjøre, uden Parlementets eller Stændernes Samtykke, ja saa har han gjort noget, som han ingen fuldkommen Ret har havt til, følgelig er det ugyldigt, (ipso jure nullum), hvad han har gjort, og kraftesløst til at forbinde enten Efterkommeren eller Staten. En anden Sag er det, naar Gielden gøres af en fuldmyndig Enevoldsherre, eller af en Monark, hvis Regieringsmagt er indskrænket, med Vedkommendes Villie og Samtykke. En Regent, han maa være hvem han være vil, handler uimodsigelig imod sin Pligt, som Regent, om han bruger sin Magt saaledes, at han misbruger den. Men naar Spørsmaal er: Om Efterkommeren kan rygge hvad hans Formand har gjort? Da kommer det

13

☒ 13 ikke derpaa an, om Formanden har regieret vel, eller ikke, men om han har havt fuldkommen Ret til at gjøre, hvad han har gjort. | Da nu en Regent, al den Tid han ikke over- træder Regieringens Grundlove, er fuldkommen berettiget til at bruge sin Magt efter

☒ eget Tykke, altsaa kan han, uden at handle

⌘ imod samme sin Ret, endog misbruge den

⌘ Magt han har; man kan kalde den en udvortes retfærdig Misbrug. Hvad er nu da at gøre for Efterkommeren, naar Formanden ved et slet Regiment har misbrugt sin Magt? Intet andet, end at han søger paa

⌘ beste Maade at gjøre got igien, hvad den anden har gjort ilde, at rette og forbedre, uden at kuldaste og gjøre til intet.

⌘ For at oplyse denne Sag desbedre, laaner Forfatteren et Exempel af en Formynder, som paa sin Myndlings Navn og Regning gjør anseelig Gield, ikke til Myndlings Beste, men for at selv leve vel. — 17de og

⌘ følgende Side.— Saa lidet nu, vil han sige, som Myndlingen, eller den, som træder i første Formynders Sted, forbindes til at betale saadan Gield,

14

⌘ 14

⌘ saa lidet ogsaa Efterkommeren i Re- gieringen sin Formands.

⌘ En Regent, der forestiller Statens Person, ligesom en Formynder sin Myndlings, og bør vise i det mindste ligesaa megen Flid og Omsorg for Statens Beste, som den anden for Myndlingens, kan vel i adskillige Henseender sættes i Lignelse med en Formynder; men handles der om deres Magt og Myndighed, eller om Forbindelses Maaden i Henseende til deres Pligter, da er Parret meget ulige. Thi en Formynder er en Undersaat, underkastet de borgerlige Love, følgelig fuldkommen forbunden, at sørge for sin Myndlings Tarv og Beste; en Regent derimod er uafhængig af andres Magt, og hans Pligter ufuldkommene.

⌘ I Henseende til Arveriget gjør Forfatteren sig selv den Indvending, at siden

⌘ Tronen aldrig kan siges ledig, men maa stedse ansees, som een og samme Regent besad den bestandig, saa kan heller ikke Efterkommeren fritages for at betale sin Faders, Broders, eller anden Formands Gield. Dertil svares: At de Confirmationer,

15

⌘ 15

⌘ som alle Contrakter, Embeds- mænd, Privilegerede, og andre maa ansøge, give noksom tilkiende, at en ny Regent fører Scepteret, og at intet af alt det Formanden har gjort, kan ansees gyldig, førend Efterkommeren har givet sit Minde dertil, og bekræftet det, 21 og 22 S.

⌘ Ved dette Svar vil jeg kuns gjøre den Erindring, at det skeer ikke just for at give Contrakter, Embeder, Privilegier en Lov- gyldighed, som de ellers ikke havde havt, at Efterkommeren vil have dem stadfæstede; det kan skee af Cameral-Aarsager, med flere, og ofte begieres Stadfæstelse ikke af Fornødenhed, men ikkun til Sikkerhed for Vedkommende. I øvrigt er det vist, at man af alle Tidens Historie kan fremlægge Beviser paa Regenter, der ikke har fundet sig forbundne ved deres Formænds Gierninger; men der findes ligesaavel Exempler af dem, der have tænkt og handlet tvertimod. De første romerske Keisere, omendskiønt deres høieste Regieringsmagt ikke var i alting bygget paa saa fast en Grundvold, at jo Efterkommere kunde finde sig beføiet til Indvendinger imod Formandens

16

⌘ 16

⌘ udgivne Privilegier, med videre; saa møder alligevel endog iblant dem en ædelsindet Titus, som tvertimod Tiberii Anordning ved en almindelig Lov stadfæstede sine Formænds Privilegier; Beneficia a superioribus concessa Principibus a fe peti passus non eft; hvilket Exempel siden blev fulgt af de fleste hans Efterkommere. Af Keiser Neros Forordning om det samme, kan jeg ikke holde mig fra at anføre følgende: Nolo existimet quisquam, qvæ alio Principe vel privatim vel publice consequutus, ideo faltet a me rescindi, ut potius mihi debeat, fi illa rata & certa fecero — — ea demum

⌘ fciant roganda esse qvæ non habent.

⌘ Hvad Forfatteren ellers vidtløftig anfører til Beviis, at megen Gield, i sær Udenrigs, er skadelig for Landet, (6te og følgende S.) saa unægteligt, som det er i sig selv, saa ubeqvemt til at bevise, at den ikke forpligter Efterkommere. Thi her spørges ikke, hvad der i saa Fald er nyttigt eller skadeligt, men hvad der er ret. I visse Henseende er det vel, som Poeten siger:

✂ Utilitas justi prope mater & æqvi,

17

✂ 17

✂ nemlig for saa vidt Retten er et Middel til vores sande Lyksalighed. Men som man veed, at Got og Ont betragtes anderledes, og i en langt vidtløftigere Omkreds, naar der handles om Ret og Uret, end naar Spørsmaal er om nyttigt eller skadeligt, saa bliver det altid en vigtig Erindring i Stats- og Folke- Retten, saavel som i andre Rettens Videnskaber, at man vogter sig for at bygge det eene paa det andet.

✂ Ogsaa dette er uimodsigeligt, at Udenlands Gield er skadeligere for Staten, end den Indenlandske. Men da her handles om en Skyldeners Forbindelse imod sin Creditor, saa er alt dette: Om Gelden er skadelig eller ikke, og om den Skade er stor eller liden, Sagen i sig selv uvedkommende. Ja er det saa, som Forfatteren sætter 21de S. at ved

✂ visse Paafund var betalt ubillige Renter, eller Skielmstykker begaaet ved Remisserne; da er ikke længere Spørsmaal om? Thi her forudsættes en lovlig Omgang paa begge Sider. Men hvorfor skal man forestille sig Udenlands Gield paa den slette Side allene? Kan der ikke være handlet bona fide? Og naar saa er, hvad skal da befri Efterkommeren i Regjeringen,

18

✂ 18

✂ for at betale Udenlands Gield, som hans For- mand har gjort paa Statens Vegne? At ville sige, Gelden er skadelig, den vil blive Landet til ødelæggelse, Pengene ere ilde anvendte, med videre. Er det ikke lutter saadanne Indvendinger, som efter Rettens Regler ikke kan fritage en Skyldener for Betaling, og af Creditor kan besvares ganske kort:

✂ Alt dette er ikke min Sag. Lad os

✂ dog ikke tilbagekalde Fortidens barbariske Tæn- kemaade, da man ansaae Fremmede for Kender, udelukte fra al Rettens Deelagtighed. Allermindst burde en Regent, efter min Tanke, vægre sig ved fremmed Gields Afbetaling, da han i saa Fald har med en Creditor at gjøre, der ikke staaer under hans Herredømme, eller er ham paa nogen særdeles Maade for- bunden, imod at der paaligger Undersaatterne i et Land en besynderlig Pligt imod deres Konge frem for andre. Thi efter Forfatterens egen Tilstaaelse, S. 20. er en Undersaat

✂ ved visse Leiligheder aabenbare forbunden, ei allene at laane sin Konge Penge, men om hans Evne tillader det, at laane uden Renter, ja endog skiaenke den Capital, som han til Nød kan undvære.

19

✂ 19

✂ Men om end saa var, at en Regent, der undslaaer sig fra at betale den Gield hans Formand har belastet Landet med, havde Retten paa sin Side, skulle det og være raadeligt, at han benytter sig af denne formeentlige Ret? Sant nok, at det altid kan paa nogen Maade være fordeelagtigt, at befries for Gield, allerhelst, naar den er saaledes, som Forfatteren af Betænkningen forestiller sig den, overmaade stor og besværlig. Men lad os betragte Fordelen ikke Stykkeviis, men i det Heele! lad os gjøre en rigtig Balance-Regning over Fordeelen paa den eene Side, og Skaden paa den anden! skulle ikke den Fare en Regent derved sætter Staten udi, den hielpeløse Trang, en Stat maa frygte for, i Fald den skulle geraade i saadanne Omstændigheder, at den ikke kan reddes uden ved andres Hielp, den virkelige Vanære af Contrakters Brydelse, det skadelige Tab af Credit, og den liden Tillid, som en Stat, der lader sig regiere af slige Stats-Regler, i Almindelighed kan vente sig hos andre Stater; skulle ikke, siger jeg, dette Onde langt overveie den liden Fordeel af at ikke betale sin Gield?

✂ Dog, min Contrapart veed Raad for alt dette. Det første meener han har ingen Fare;

✂ thi de fleste Udenlandske, siger han S. 31.

20

✂ 20

✂ som forstrække en Regent Penge, ere de fri Republikers Handlende, som mangler Magt at inddrive Gelden, og hvad deres Cautionister og Allierede anbelanger, da ere de i Almindelighed ikke meget alvorlige ved saadanne Leiligheder & c. S. 32.

☒ Jeg vil overlade til Statskyndige at betænke, om dette Haab er saa fast, at man sikkert kan bygge noget derpaa. Saa meget meener jeg man vist kan vente, at Nægtelse af Betaling vil sætte Creditor i Bevægelse, og drive ham til paa alle muelige Maader at søge Erstatning. Men en opirret Fiende er altid farlig: Inest & formicæ bilis. Neppe er nogen saa svag, at han jo ved Represalier ved andres Hielp, og paa mange andre Maader, kan gjøre nogen Skade. Hvad om den Svagere overdrager sine Fordringer til en Stærkere? hvad om han forefinder en overveiende Magt, der glæder sig ved at faae Sag med Skyldneren?

☒ At Landet (i sær Kiøbmændene og Handlende) skulle derfor tabe sin Kredit, fordi Efterkommeren ikke vil betale sin Formands Gield, anseer Forfatteren for en urigtig Følge. En Kiøbmand, siger Han S. 27, som har handlet redelig, og promte betalt, be-

21

☒ 21

☒ holder sikkerlig sin Kredit, og kan be- troes ligesaa meget nu som forhen, siden Aarsagerne til den Kredit han har havt ingenlunde ere ophørte, han har intet mistet af sin Formue, intet af sin Ærlighed, intet af sin Handel, og disse troer jeg ere de Grunde paa hvilke Fremmede have betroet ham. Men

☒ taber Regenten først sin Kredit, jeg troer neppe andet, end at jo Kiøbmændene og Landet vil tabe den ogsaa; thi foruden det, at Regentens sædelige Karakter udbreder sig gierne til det heele Land, da staaer altid en Creditor i Tvivl om, at faae det hos sin Skyldner i et Land, hvor Regenten regieres af den ubilliges Tænkemaade, at Gield kan betales ved at gjøre den til intet.

☒ At Regenten derimod taber sin Kredit, siger han fremdeles S. 28. 29, og faaer derfor ingen Penge til Laans Udenlands, er at ansee, som et Gode. Følgerne deraf sige altsammen ikke andet, end at han betager sine Efterkommere den Magt, at forøde meere, end deres Indkomster, at sætte Riget i en bundløs Gield, at ruinere Landet ei allene i deres Levetid, men endog mange Aar efter deres Død. Det

22

☒ 22

☒ sikkerste Middel, legger han omsider til

☒ S. 30, at hindre en Regent i at gjøre for stor Gield, er at ruinere hans

☒ Kredit Det sidste og yderste Middel man bør gribe til, for at hindre det Onde, er at betage nogen Evne til at gjøre Ont. Jeg veed vel, at endeel kalde det en lykkelig Uformuenhed ikke at kunde synde, men, saavidt jeg skiønner, uden Grund; thi hvem der ikke kan gjøre Ont, kan heller ikke gjøre Got: Pengelaan kan ligesaavel være nyttig for en Stat, som unyttig og skadelig. Hvad om saadanne Omstændigheder indfalde, at alle de Midler min Contrapart foreslaaer, due intet, men at Hielp af Fremmede bliver det eeneste Hielpemiddel?

☒ Men om intet andet var imod den Lærdom jeg søger at betyde, dette eene maa alt være nok, at der handles imod Troe og Love. Min Contrapart nægter ikke, at en Konges Ord bør være hellige, men som han er af den Tanke, at en Regent ingen Gield kan gjøre, Efterkommeren og Landet til Byrde, saa slutter han deraf, at det er hans Pligt at bryde sit Løfte, efterdi det i sig selv er ugyldigt, saasnart det strider imod Statens Beste, S. 23. Jeg har intet derimod, at jo denne Slutning, i Henseende

23

☒ 23

☒ til hans Grundsætning, er rigtig. Men er det tvertimod saaledes, som jeg vist og fast troer, at en Regent ved Gield kan forbinde Landet, følgelig ogsaa sine Efterkommere; er jeg da ikke ligesaavel beføiet af min Grundsætning til at slutte, at Efterkommeren ikke kan bryde den Gields Contrakt, Formanden har indgaaet, uden at handle imod Lov og Ret?

☒ Den eeneste Tilfælde, som med Føie kan fritage en Regent, for at betale sin Formands Gield, skulle være denne: Naar Landet er kommen i saa slette Omstændigheder, at ingen Betaling kan skaffes tilveie, uden enten at berøve Undersaatterne det Fornødens til deres Lives Ophold, eller at afhænde Riger og Lande I første Tilfælde bør det hede: Nød bryder alle Love; det sidste strider imod alle Rigers Grundlove. I Henseende til det første, vil jeg kuns erindre, at den saa kaldte Nødtørft ikke kan gielde, som en lovlig Undtagelse fra vore almindelige Pligter imod andre, med mindre Nøden er yderlig og aabenbar: Avant que d'avoir recours à cette loi terrible (des violemens de la foi publique) qui détruit teutes les autres, il faut une évidence morale qu'il n'y a fort d'autres ressources, siger en berømt Skri-

24

X 24

X bent; ikke Heller har den længere Sted, end Nøden vedvarer, følgelig ophæves ikke Gielden derved, men Forbindelsen bliver staaende ved Magt, og Skyldneren, saasnart han kan, ligefuldt forbunden at betale.

X I øvrigt er det en hellig Lov for Regenten saavel som Undersaatte, uryggelig at holde hvad man har lovet. Hvad Keiser Carl den Femte skal have sagt: At om end

X Troe og Love ikke var meere til i den heele Verden, saa bør den dog findes hos en romersk Keiser; er en dyrebar Lærdom, som fortiener dybt at være indprentet i alle Regenters Sind og Hierte. Oprigtighed og Trofasthed ere de sikkerste Støtter for en Konges Trone, det rette Baand, som i Foreening og Forbunde binder den eene Skat til den anden. Overalt kan en Regent aldrig gjøre Staten større Skade, end ved at overtræde de evige Love, som en alseende Lovgiver paa det allernøieste har afveiet, efter al Verdens Ont og Got.